

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Затверджено
на засіданні кафедри економіки підприємства
економічного факультету Львівського
національного університету імені Івана
Франка (протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

проф. Світлана УРБА

СИЛАБУС з навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР»,
що викладається в межах ОПП другого (магістерського) рівня
вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Львів 2022 р.

Назва курсу	УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР
Адреса викладання курсу	79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування» 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Викладач (-і)	КОСОВИЧ Богдана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства економічного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта: bohdanna.kosovych@lnu.edu.ua https://econom.lnu.edu.ua/employee/kosovych-bohdanna-ivanivna тел. (0382) 2394025
Консультації по курсу відбуваються	Консультації проводяться (за попередньою домовленістю) в день проведення лекцій та практичних занять (адреса економічного факультету: 79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, ауд. 117). Також можливі он-лайн консультації через ZOOM або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	http://econom.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-entrepreneurship
Інформація про курс	Дисципліна «Управління ризиками бізнес-структур» є нормативною дисципліною освітньо-професійної програми підготовки магістра з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", яка викладається в третьому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитною Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальний курс розроблено таким чином, щоб надати його учасникам необхідні знання для отримання загальних і фахових компетенцій з управління ризиками, а також вміння розв'язувати комплексні ризикові ситуації, що виникають у середовищі розвитку бізнес-структур, організовувати командну взаємодію, будувати власну кар'єру та бути керівником чи консультантом бізнес-структур. Ідейна спрямованість курсу – формування умінь та навиків виявлення ризиків бізнес-структур та управління ними в умовах трансформації задля забезпечення їх ефективної конкурентоспроможної діяльності на ринку.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» є формування системи теоретичних знань, умінь та практичних навичок про існуючі ризики бізнес-структур, зокрема і в умовах війни, їх аналіз, оцінювання і управління ними у волатильному середовищі за для забезпечення економічної безпеки та конкурентоспроможності бізнес-структур. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» є: - вивчення основних теоретичних основ управління ризиками бізнес-структур; - розуміння суті та особливостей ризиків у бізнесі; - засвоєння основних положень щодо управління ризиками бізнес-структур; - вивчення інструментарію виявлення й врахування ризиків бізнес-структур; - оволодіння навичками самостійно здійснювати аналіз, ідентифікацію та оцінювання ризиків; - набуття практичних навичок для вирішення конкретних ризикових

	<p>ситуацій.</p> <p>Особлива увага при вивченні курсу «Управління ризиками бізнес-структур» приділяється пізнанню природи ризику бізнес-структур, управління ризиками та вироблення заходів розвитку конкурентоспроможних бізнес-структур в умовах невизначеності.</p> <p>Предметом курсу: ризики, з якими зустрічаються бізнес-структури та інструментарій управління ними.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балджи М. Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с. 2. Балджи М. Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навч. пос. Харків : Промарт, 2015. 300 с. 3. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 224 с. 4. Журман С., Шишкіна О. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2018. № 3 (15). С. 155-163. 5. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с. 6. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент: навчальний посібник. Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с. 7. Кондрашихін А. Б. Теорія та практика підприємницького ризику: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 221 с. 8. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 224 с. 9. Косович Б. Діджиталізація як інноваційний тренд у забезпеченні сталого розвитку. Цифровізація економіки як фактор економічного зростання : колективна монографія / За заг. ред. проф. О. Л. Гальцової. Запоріжжя / Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2021. С.185-199. 10. Косович Б.І. Управління ризиками бізнес-структур: Методичні вказівки до проведення практичних занять для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Львів: Ліга-Прес, 2022. 14 с. 11. Косович Б., Дмитрук В. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Науково-практичний журнал. Економіка та держава № 5. 2020. (DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5). С.88-92. 12. Марцин В., Михасюк І. Ризики суб'єктів господарювання в глобальному просторі. Львів : Апріорі, 2014. 208 с. 13. Михасюк І., Сухай О., Гукалюк А., Косович Б. Зовнішня торгівля і біржова діяльність: глобалізаційний аспект. (монографічний навчальний посібник). Львів : Ліга-Прес, 2016. 298 с. 14. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. Випуск 56. DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028. С. 308-314. 15. Mykhasiuk I., Kosovych B. Innovative activity and security of Ukraine in conditions of war. Kksiazce : Współczesne organizacje. Zarządzanie-Innowacje-Rozwój. Prace Naukowo-Dydaktyczne. KUZ KROSNO. 2020. 15 s.

16. Михасюк І., Косович Б., Лукашенко Т. Регулювання розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності в умовах економічної нестабільності: монографічний навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2020. 303 с.
17. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності України в умовах макроекономічної нестабільності. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. Випуск 60. С. 29-40. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6003>
18. Михасюк І. Р., Косович Б. І. Внутрішні і зовнішні ризики для України: причини та шляхи подолання. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 4-9. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.9.4](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.9.4);
19. Михасюк І. Р., Косович Б. І. Інструментарій державного регулювання економіки України в часи викликів. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 172. Дніпро: ПДАБА, 2021. С. 13-18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/172-2>.
20. Косович Б. І. Поврозник П. Розвиток інновацій в малому підприємстві. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 176. Дніпро: ПДАБА, 2021. С. 74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-12>
21. Мороз В.М. Ризик-менеджмент : навч. посібник для студ. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – 140 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39143/1/Book_2018_Moroz
22. [Ryzuk_menedzhment.pdf](#).
23. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 220 с.
24. Підприємство, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
25. Шишкіна О. Термінологічні проблеми пізнання природи фінансового ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1 (17). С. 253-263.
26. Як буде відбудовуватись Україна? Від знання про ризики – до сталого відновлення. URL: <https://r2p.org.ua>.
27. Підтримка бізнесу в умовах війни. URL: <https://business.dii.gov.ua/>.
28. Метрологія, 2014. ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013. Національний стандарт України. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику. URL: <http://metrology.com.ua/download/iso-iec-ohsas-i-dr>.

Допоміжна література:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Відомості Верховної Ради України, 1991, № 47, ст. 646.
2. Глобальний договір ООН (UN Global compact, 2020). 2020. URL : www.globalcompact.org.ua.
3. Honey, G. (2009), *A Short Guide to Reputation Risk*, Gower Publishing, Farnham, UK.
4. Griffin, A. (2014), *Crisis, issues and reputation management*, Kogan Page Limited, London, UK.
5. Косович Б. Транскордонне співробітництво України і Польщі в сфері соціально-економічного розвитку територій // *Polsko-ukraińskie doświadczenia współpracy euroregionalnej : monografia / red. K. Rejman, Y. Pachkovskyy, B. Petrecka. - Jarosław : Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza, 2018. - S. 65-83.*

	<p>6. Kosovych V., Kosovych B., Rym O. Investment of social entrepreneurship in Ukraine: current issues of legal regulation. <i>Financial and credit activity: problems of theory and practice. Collection of scientific works</i>. University of Banking of National Bank of Ukraine. Kyiv. Vol. 2 № 37. 2021. С. 467-475. (Web of Science. Збірник наукових праць внесений до групи А переліку фахових видань України).</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua 2. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України. URL: http://sips.gov.ua/ 3. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва. URL: http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index. 4. Ліга Бізнес Інформ. URL: www.liga.net. 5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України – www.kmu.gov.ua 6. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua 7. Головне управління статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua. 8. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: www.uceps.org 9. Газета «Урядовий кур'єр». URL: www.ukurier.gov.ua 10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua 11. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). URL : http://icps.com.ua/ 12. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua 13. Світова організація торгівлі. URL: www.wto.org 14. Risk management standards of The Institute of Risk Management. URL: https://www.theirm.org/knowledge-and-resources/risk-management-standards. 15. Вісник Львівського університету. Серія економічна. URL: https://econom.lnu.edu.ua/. 16. Brookings Institution. URL : https://www.brookings.edu 17. ISO 31000:2009. URL : http://www.amu.kz/fotos-news/vstrecha_rectora_so_stud_31_oct/ISO%2031000-2009.pdf 18. ISO 31000:2018 Risk management-Guidelines. URL:http://www.theirm.org/media/IRM-Report-ISO-31000-2018-v3.pdf.
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	<p>90 годин.</p> <p>Для денної форми навчання: 32 години аудиторних занять: з них 16 години лекцій, 16 годин практичних занять та 58 години самостійної роботи.</p> <p>Для заочної форми навчання: 12 години аудиторних занять: з них 6 години лекцій, 6 годин практичних занять та 78 години самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення вивчення навчальної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поняття "ризик" і "невизначеність", ознаки, функції ризиків та різновиди ризиків; - причини виникнення ризиків; - джерела ризиків бізнес-структур у волатильному середовищі; - класифікацію ризиків за ключовими ознаками; - основні методи виявлення ризику; - методичні підходи щодо аналізу та оцінювання ризиків бізнес-структур; - загальні поняття управління ризиками, мета та функції; - засади управління ризиками бізнес-структур;

	<ul style="list-style-type: none"> - напрацьовувати альтернативи прийняття управлінських рішень в умовах ризику і невизначеності. вміти: - застосовувати одержані знання на практиці; - обґрунтувати об'єктивну необхідність та особливості пізнання ризиків бізнес-структур; - здійснювати ідентифікацію, проводити аналіз та оцінку ризику; - аналізувати ефективність методів управління ризиком; - оцінювати ризики господарської діяльності підприємства; - розробляти та обґрунтовувати ефективні рішення на альтернативній основі; - напрацьовувати рекомендації для забезпечення ефективної діяльності бізнес-структур в ризикових умовах; - орієнтуватись в ризикових ситуаціях, пов'язаних з різними видами підприємницької діяльності; - розпізнавати ризик та давати йому якісну та кількісну оцінку; - управляти ризиками та приймати рішення в умовах невизначеності; - інтерпретувати отримані результати та використовувати їх для підтвердження чи спростування гіпотез, запропонованих у процесі управління ризиками бізнес-структур; - знаходити підприємливі креативні управлінські рішення в умовах ризику. <p>У результаті вивчення дисципліни студент набуває:</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</p> <p>СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.</p> <p>ПРН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.</p> <p>ПРН 6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.</p> <p>ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.</p> <p>ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.</p>
Ключові слова	Ризики, бізнес-структури, невизначеність, управління ризиками, підприємництво, прийняття рішень в умовах ризику, оцінювання ризиків, альтернативи прийняття рішень, методи управління ризиками.

Формат курсу	очний, заочний
Теми	<p>Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем навчальної дисципліни.</p> <p>Тема 1. Ризик як об'єкт управління. Мета, джерела та функції ризику. Тема 2. Класифікація ризиків бізнес-структур. Тема 3. Кількісні методи оцінювання ризиків. Характеристика ризиків бізнес-структур в умовах війни. Тема 4. Управління ризиками бізнес-структур. Тема 5. Основні методи управління ризиками бізнес-структур. Тема 6. Управління ризиками бізнес-структур в умовах війни. Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності. Тема 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками бізнес-структур.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Залік в кінці семестру оформляється за підсумками навчання. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів є важливим структурним компонентом навчального процесу. Підсумкове оцінювання знань здобувачів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань протягом семестру. З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь здобувача з навчальної дисципліни використовуються такі засоби оцінювання: - для поточного контролю – усне опитування, представлення наукової роботи, дискусійне розгляд публікацій (статей, ситуацій) за напрямком навчальної дисципліни; - для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання.</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін як основи бізнесу, стратегія бізнесу, контролінг у бізнесі, управління витратами, стратегічне управління бізнесом, економічне управління у бізнес-структурах, інтелектуальний бізнес та електронна комерція, управління бізнес-проектами, управління бізнес-процесами.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, презентація, демонстрація, спостереження, аналітика); - метод практично-орієнтованого засвоєння курсу з допомогою обговорення матеріалів публікацій, складних дискусійних питань і проблем для набування умінь і практичних навичок (практичні заняття); - метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять; - метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, написання наукових робіт, тез, есе на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т. ч. нормативно-правових документів), Інтернет-ресурсів з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота); - інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, обговорення складних дискусійних питань і проблем, аналіз і діагностика ситуації тощо) на лекційних, практичних та консультаційних заняттях. <p>Під час навчання застосовуватимуться лекції, презентація, комплексні</p>

	<p>модулі та завдання, електронні матеріали з навчального курсу, спільні розробки, практично-орієнтоване навчання, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, обговорення складних дискусійних питань і проблем, аналіз і діагностика ситуації, дискусія тощо) написання наукових робіт, виконання індивідуальних завдань.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Для вивчення навчальної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» потрібно дошка, крейда, мультимедійний пристрій, комп'ютер, Інтернет, доступ до платформ Microsoft Teams, Zoom, Telegram, електронна пошта. Роздатковий матеріал, навчальні посібники, монографії, наукові публікації.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь здобувача з навчальної дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для поточного контролю – усне опитування, виступи з конкретного питання, представлення наукової роботи, групове обговорення публікацій (статей, ситуацій) за напрямком навчальної дисципліни; - для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання. <p>Залік в кінці семестру оформляється за підсумками навчання. Об'єктами поточного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях; 2) виконання модульних (контрольних) завдань; 3) підготовка і захист індивідуального завдання. <p>При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях; - активність при обговоренні дискусійних питань; - результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо. <p>При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.</p> <p>Контроль знань і умінь студентів з навчальної дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур» здійснюється згідно з модульною системою організації навчального процесу. Підсумкове оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів із навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та проміжного контролю за 100-бальною шкалою (залік).</p> <p>Поточний та проміжний контроль за вивченням студентами дисципліни здійснюється викладачами, що забезпечують даний курс у відповідності з видами занять: при проведенні практичних занять шляхом оцінки результатів підготовки магістра до практичного заняття, оцінки рівня засвоєння студентами знань, самостійної роботи. В результаті роботи на практичних заняттях студенти можуть отримати 0-100 балів.</p> <p>Проміжний контроль здійснюється у формі модулів. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модульне (контрольне) опитування – 2-а модулі по 20 балів: 40 % семестрової оцінки; 60 % семестрової оцінки (максимальна кількість балів - 60 балів): виступ на практичному занятті – 5 балів, участь в обговоренні питання, в дискусії, суттєве доповнення (залежно від змісту та наповнення) до 3-х балів; підготувати тези чи есе і текст фіксованого виступу на задану тему (5 хв.) за умови дотриманням всіх вимог 10 балів; 10 балів - наукова робота «Управління ризиками бізнес-структур в умовах воєнного стану».</p>

Виконання індивідуальних практичних завдань (20 балів). Індивідуальне завдання студенти готують у формі наукового проєкту та презентації. Тема проєкту повинна відображати проблематику досліджень кваліфікаційної роботи.

Засоби поточного контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
Поточне опитування на практичних заняттях	40
Індивідуальне завдання	20
Змістовий модуль 1	40
Змістовий модуль 2	

У процесі оцінювання систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується: рівень знань продемонстрований у відповідях на заняттях; активність при обговоренні дискусійних питань; результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Порядок вивчення та оцінювання дисципліни доводиться до відома студентів протягом семестру. Успішність навчання студентів оцінюється за шкалою: “зараховано” / “не зараховано з можливістю повторного складання”.

Оцінку “зараховано” заслуговує студент, який виявив знання навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності. Для отримання оцінки “зараховано” студент повинен під час семестру набрати 51 чи більше балів зі 100 можливих.

Оцінка “не зараховано з можливістю повторного складання” виставляється студентові, який недостатньо повно вивчив основний теоретичний матеріал, виявив значні прогалини в знаннях основного матеріалу, допускає грубі помилки у відповідях, не набув необхідних вмінь та знань, передбачених програмою дисципліни. Оцінка “не зараховано з можливістю повторного складання” виставляється студентові, якщо він під час семестру набрав менше, ніж 51 бал із 100 можливих.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Письмові роботи: Студенти виконують індивідуальне письмове завдання (наукову роботу, тези, есе).

Академічна доброчесність: усі види робіт студенти мають виконувати самостійно і доброчесно. Роботи студентів мають бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на

	<p>використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування, незалежно від ступеня плагіату чи обману.</p> <p><i>Відвідування занять</i> є важливою умовою успішного навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти повинні відвідувати лекції та практичні заняття, а також зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених дисципліною.</p> <p><i>Література.</i> Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p><i>Політика виставлення балів.</i> Враховуються всі бали набрані під час семестру (тематичного контролю на практичному занятті, модуль, виконання індивідуальних наукових завдань і підготовка тез чи есе на задану тематику). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання для поточного та підсумкового контролю</p>	<p>Перелік питань для поточного та підсумкового контролю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття ризик та основні його складові елементи. 2. Поняття невизначеності, види невизначеності. 3. Причини виникнення ризиків. Джерела ризиків. 4. Хто є суб'єктами ризиків та, що є об'єктами ризиків в глобальному просторі? Функції ризиків. 5. Класифікація ризиків бізнес-структур. 6. Властивості та основна характеристика ризиків бізнес-структур. 7. Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика. 8. Внутрішні ризики, їх види та характеристика. 9. Характеристика окремих видів ризику: фінансовий, галузевий, інноваційний, політичний, екологічний. 10. Методи вимірювання ризиків бізнес-структур у волатильному середовищі. 11. Джерела ризиків бізнес-структур в трансформаційних процесах. 12. Середовище формування ризиків бізнес-структур. 13. Основні методи виявлення ризику. 14. Сутність основних категорій ризиків бізнес-структур. 15. Характеристика ризиків для бізнес-структур в умовах війни. 16. Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни. 17. Природа ризиків в умовах воєнного стану. 18. Ризики релокації бізнес-структур. Ризики відкриття власної справи в умовах війни. 19. Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності. 20. Інструментарій врахування, оцінювання та управління ризиком. 21. Сутність, зміст та призначення управління ризиками.

	<p>22. Принципи управління ризиками. Заходи мінімізації ризику у бізнес-структурах</p> <p>23. Мета та функції управління ризиком.</p> <p>24. Засади управління ризиками підприємницьких структур.</p> <p>25. Впливу ризику на господарські процеси підприємства.</p> <p>26. Особливості ризиків бізнес-структур в умовах війни.</p> <p>27. Управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</p> <p>28. Сутність якісного оцінювання ризиків. Методологія аналізу та оцінки ризику.</p> <p>29. Принципи управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</p> <p>30. Заходи мінімізації ризику бізнес-структур в умовах війни.</p> <p>31. Самострахування як метод управління ризиками</p> <p>32. Страхування, його сутність, види.</p> <p>33. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.</p> <p>34. Використання міжнародних стандартів в управлінні ризиками бізнес-структур.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню дисципліни «Управління ризиками бізнес-структур».

Схема навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР».

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.* ** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Перший тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 1. Ризик як об'єкт управління. Мета, джерела та функції ризику.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ринок і ризик. Поняття невизначеності і ризик. - Еволюція поглядів на феномен ризику. - Ризик як економічна категорія. Теорії ризику. - Мета, джерела ризику. - Сторони та функції ризику. - Ознаки та причини ризиків. 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, практична робота (2 акад. год.) дискусія, групова робота	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 2; 3; 4; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 23] Д. л. [1; 2; 3; 4; 5; 6] І. р. [1; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 8 год. Індивідуальне завдання	Тиждень
Другий тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 2. Класифікація ризиків</p> <ul style="list-style-type: none"> - Класифікація системи ризиків. - Характеристика окремих видів ризику. - Основні властивості ризиків. - Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика. - Внутрішні ризики, їх види та характеристика. 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (1 акад. год.) групова робота	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [3; 4; 5; 7; 8; 10; 11; 12; 15; 18; 19; 23; 24] Д. л. [2; 5; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тиждень

	<i>-Характеристика окремих видів ризику: фінансовий, галузевий, інноваційний, політичний, екологічний.</i>					
Третій тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 3. Кількісні методи оцінювання ризиків. Характеристика ризиків бізнес-структур в умовах війни.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність кількісного оцінювання ризиків. - Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику. - Ризик в абсолютному вираженні. Міра ризику. - Ризик у відносному вираженні. - Середовище формування ризиків бізнес-структур. - Структура середовища формування ризиків. - Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни. - Природа ризиків в умовах воєнного стану. - Ризики релокації бізнес-структур. - Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності 	Лекція (4 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (2 акад. год.) групова робота, мозковий штурм	Презентація, навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 2; 5; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 23; 25; 26] Д. л. [3; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тижде нь
Четвертій тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 4. Управління ризиками бізнес-структур.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність, зміст та призначення управління ризиками. - Принципи управління ризиками. - Точка беззбитковості і ризик, дерево рішень в управлінні ризиком виробничої (підприємницької) діяльності. - Виробничий (операційний) важіль, його сутність та зв'язок з підприємницьким ризиком. - Диверсифікація як метод зниження ризику. Напрями диверсифікації. - Запаси і резерви як спосіб зниження ризиків. 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, практична робота (1 акад. год.)	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 26] Д. л. [2; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 8 год. Індивідуальне завдання	Тижде нь

П'ятий тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 5. Основні методи управління ризиками бізнес-структур.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Сутність якісного оцінювання ризиків.</i> - <i>Методологія аналізу та оцінки ризику.</i> - <i>Показники оцінки економічного ризику.</i> - <i>Сутність і групування якісних методів оцінювання ризику.</i> - <i>Метод мозкового штурму.</i> - <i>Методи експертних оцінок.</i> - <i>Методи асоціацій та аналогій. Метод Дельфі.</i> 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (1 акад. год.), групова робота, мозковий штурм	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 26] Д. л. [1; 2; 3] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тиждень
Шостий тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 6. Управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Особливості управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</i> - <i>Принципи управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</i> - <i>Заходи мінімізації ризику бізнес-структур в умовах війни.</i> - <i>Самострахування як метод управління ризиками.</i> - <i>Сучасні інструменти управління ризиками бізнес-структур в умовах війни.</i> 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (1 акад. год.), групова робота, мозковий штурм	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 25; 26] Д. л. [1; 2; 3; 4; 6] І. р. [2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тиждень
Сьомий тиждень (4 акад. год)	<p>Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Методика прийняття рішень (вибору) на основі результатів статистичної оцінки.</i> - <i>Значення невизначеності під час прийняття управлінських рішень бізнес-структур в умовах війни.</i> - <i>Основні прийоми зниження ступеню ризик.</i> - <i>Типи і види контрактів.</i> - <i>Страховання, його сутність, види.</i> - <i>Хеджування як форма страхування валютних та цінних ризиків.</i> 	Лекція (2 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (1 акад. год.), групова робота	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 26] Д. л. [4; 5; 6] І. р. [3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 16]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тиждень.

Восьмий тиждень (4 акад. год)	Тема 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками бізнес-структур. <i>- Поняття міжнародний стандарт ризиків.</i> <i>- Міжнародні стандарти ризик-менеджменту.</i> <i>- Уніфікований міжнародний стандарт ризик-менеджменту як відповідь на виклики глобалізації.</i>	Лекція (4 акад. год.), самостійна робота, дискусія, практична робота (1 акад. год.) групова робота, мозковий штурм.	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [6; 10; 21; 22; 27] Д. л. [2; 4] І. р. [3; 5; 6; 8; 10; 11; 12; 13; 14; 17; 18]	Опрацювати рекомендації літератури, підготуватись до практичного заняття. 7 год. Індивідуальне завдання	Тиждень
32 год		(32 год 16 год лекцій + 16 год практична робота)			58 год самостійна робота	Залік